

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij herkauwers in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij de herkauwers.

Nr.009

EERSTE SEMESTER 2022

IN HET KORT

BVD: De bestrijding van BVD in Vlaanderen loopt goed met slechts 7 bevestigde BVD-dragers geboren in het eerste semester van 2022 en intussen 99,5% vrije bedrijven. Wel is er een duidelijke toename binnen het abortusprotocol met al 9 foetussen BVD-antigeen positief.

Besnoitiose: In het eerste semester werden in het kader van Veepeler 15 runderen met besnoitiose antistoffen opgespoord, afkomstig uit risicolanden (Frankrijk, Spanje, Italië en Portugal). De laatste 3 jaar werd op een 15-tal bedrijven besnoitiose gedetecteerd bij import. Besnoitiose is een onbehandelbare ziekte met ernstige economische gevolgen.

Mannheimia haemolytica: In de eerste helft van 2022 merken we op autopsie frequent gevallen van longontsteking veroorzaakt door *Mannheimia haemolytica*, zowel bij rundvee als bij kleine herkauwers. Opvallend is dat bij deze dieren vaak sprake is van acute sterfte zonder een voorgeschiedenis van hoest, ondanks de ernstige aantasting van de longen.

IN DE KIJKER

Erste gevallen van Haemonchose steeds vroeger op het jaar

Haemonchose zorgt voor veel problemen bij kleine herkauwers en kameelachtigen. De *Haemonchus contortus*, ook rode lebmaagworm genoemd, is van oorsprong een tropische wormsoort. De problemen traden in het verleden dan ook meestal op vanaf juni tot september-oktober. Maar de laatste jaren gebeurt dit steeds vroeger. Vanuit onze autopsiezaal werden dit jaar de eerste gevallen van sterfte ten gevolge van deze infectie al vanaf midden maart gerapporteerd.

De uitbreiding van de besmettingsperiode is het gevolg van enerzijds meer resistentie van *H. contortus* tegenover de gebruikte wormmiddelen en anderzijds van zachtere winters waardoor de weidebesmetting gedurende een langere periode een reëel gevaar blijft. Bij dieren die in het najaar op een sterk besmette weide hebben gegraasd, gaan de opgenomen larven tijdens een koude winter als het ware in een winterslaap.

Veescop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van dierziekten.

Deze editie rapporteert over de eerste 6 maanden van 2022.

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

Van zodra het voorjaar weer aanbreekt ontwikkelen die larven zich tot volwassen *Haemonchus* wormen die dan weer in groten getale vrijkomen en veel eieren produceren.

Daarnaast zijn de winters de laatste jaren minder streng dan vroeger met bijna geen vriestemperaturen en meer neerslag. Dat maakt dat de larven die op de weide achterblijven niet afsterven tijdens de winter waardoor de eerste besmettingen al in het vroege voorjaar optreden. Bovendien bouwen volwassen schapen geen weerstand op tegen *Haemonchus*. Met alle klinische gevolgen van dien.

Foto: Met behulp van de FAMACHA-kaart kun je de mate van bloedarmoede inschatten door de kleuren op de kaart te vergelijken met de kleur van het slijmvlies van het onderste ooglid: hoe witter, hoe ernstiger de bloedarmoede.

Wees waakzaam voor bloedarmoede

Haemonchus contortus is in België een van de belangrijkste en meest voorkomende wormsoorten bij kleine herkauwers en kameelachtigen. De volwassen wormen nestelen zich in de lebmaag en voeden zich daar met bloed die ze uit de maagwand zuigen.

Volwassen wormen kunnen heel veel eieren produceren. Een infectie vanaf een duizendtal wormen veroorzaakt ernstige bloedarmoede en zelfs sterfte. Op autopsie zien we dan erg bleke slijmvlies en een groot aantal volwassen *H. contortus* wormen in de lebmaag. Diarree is er meestal niet, behalve als er een simultane infectie is met andere wormsoorten.

Het is aangeraden om je dieren regelmatig te controleren op bloedarmoede door de slijmvlies van het oog te controleren: die moeten er mooi roze uitzien. Als ze wit zijn wijst dit op ernstige bloedarmoede en dient er actie ondernomen te worden. Mestonderzoek kan de diagnose van *Haemonchose* bevestigen. Hou er rekening mee dat de wormen na de behandeling wel dood zijn, maar dat de bloedarmoede daarmee nog niet meteen verholpen is. De dieren hebben tijd nodig om te herstellen. Indien nodig kunnen erg verzwakte dieren ondersteund worden met vitamines en kunnen ze bijgevoerd worden. Het is dus zeker nuttig om het mestonderzoek 14 dagen na de behandeling te herhalen om na te gaan of de ontworming voldoende gewerkt heeft.

IN BEWEGING?

Programma / Ziekte	Meting	2021 (jan-jun)	2021 (jul-dec)	2022 (jan-jun)	Trend
BVD	% vrije bedrijven	99,4% *	99,4% *	99,5% *	↑
	% IPI's geboren	0,01%	0,01%	0,003%	↓
	aantal geïnfecteerde bedrijven	19	11	10	↓
IBR	% vrije bedrijven	97%*	98%*	98,5%*	↑
	verlies vrij statuut	11	5	7	↑
ParaTBC	deelnamegraad	95,4%*	94,7%*	96,3%*	-
	niveau A	-**	88,6%	-**	n.v.t.
Neospora (serum)	antistoffen positief	9,9%	9,4%	9,1%	-
Salmonella (serum)	antistoffen positief	4,0%	4,7%	3,4%	↓
Ostertagia (melk)	antistoffen positief	18,5%	29,8%	38%	↑
Mycoplasma (serum)	antistoffen positief	14,3%	18,5%	21,3%	↑
Seizoensgebonden programma's/ziektes					
Abortusprotocol	aantal foetussen	1.963	1.678	1.906	↓
Griepbarometer	aantal inzendingen	305	336	290	-
Leverbot	antistoffen + tankmelk	22,2%	27,2%	24,6%	↑
Autopsie	aantal runderen	547	539	557	-
Celgetal	gemiddeld celgetal/ml	189	196,2	189,1	-

- : Situatie stabiel

* : Situatie op respectievelijk 30 juni 2021, 31 december 2021 en 30 juni 2022

** : Paratbc niveaus zijn pas op het einde van het werkjaar gekend

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 06/07/2022.